

УДК 355.02:332.14(477)
JEL R130

**З. Варналій, д-р екон. наук, проф.,
КНУ імені Тараса Шевченка;
Р. Білик, канд. екон. наук, доц.,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича**

ПРІОРИТЕТИ ЗМІЦНЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ ЯК СКЛАДОВОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У статті досліджено проблематику зміцнення конкурентоспроможності економіки регіонів України як складової політики забезпечення економічної безпеки. Проаналізовано підсумки розвитку регіонів України у 2013 році. Визначено основні проблеми, які впливали на конкурентоспроможність регіонів у післякризовому періоді. Виокремлено загрози економічній безпеці регіонів, які найгостріше проявились протягом 2013 року. Визначено пріоритетні напрями зміцнення конкурентоспроможності регіонів у розрізі економічної і соціальної політики, розвитку ключових галузей, ринкової інфраструктури, та інфраструктури життєзабезпечення, інвестиційної політики, а також міжрегіонального і міжнародного співробітництва регіонів.

Ключові слова: конкурентоспроможність регіонів, економічна безпека регіонів, державна регіональна політика, соціально-економічна динаміка регіонів, модернізація структури виробництва, розвиток інфраструктури, державно-приватне партнерство, міжрегіональне співробітництво

Постановка проблеми. Фундамент "безпекового" підходу до регіонального розвитку закладено статтею 132 Конституції України, яка визначає, що "територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій". У цьому зв'язку державна регіональна політика є невід'ємною складовою частиною політики держави, спрямованої на організацію території країни відповідно до прийнятої державної стратегії розвитку. Об'єктивними передумовами регіональної політики виступають структурна неоднорідність простору країни в природно-географічному, ресурсному, економічному, соціальному, етнічному і політичному аспектах. Подібна неоднорідність змушує будь-який захід реалізовувати з урахуванням підвищення конкурентоспроможності регі-

онів, забезпечення їх економічної безпеки, реалізації інтересів і врахування особливостей регіонального розвитку.

Метою статті є визначення пріоритетних напрямів зміцнення конкурентоспроможності регіонів України з огляду на завдання забезпечення їх економічної безпеки на сучасному етапі.

Аналіз досліджень та публікацій. Теоретичний каркас проблематики забезпечення економічної безпеки регіонів сформовано у працях О.Г. Білоруса, О.С. Власюка, М.І. Долішного, С.М. Злупка, В.І. Чужикова, І.Г. Єреська та інших. Низка дослідників відзначають наявність тісного зв'язку між категоріями "конкурентоспроможність" та "економічна безпека регіону". Зокрема, М. Назаров досліджує вплив таких сфер як суспільство, економіка та навколишнє природне середовище на формування конкурентних переваг регіону [1]. І. Єресько визначає формування високонкурентоспроможної регіональної економіки як мету стратегічного планування комплексного розвитку регіону [2, с. 19–25]. Л. Антонюк підкреслює визначальний вплив підвищення конкурентоспроможності регіонів на розвиток економіки країни [3, с. 45-68]. Л. Ковальська пропонує власну методику оцінки конкурентоспроможності регіону та виокремлює механізми її підвищення [4].

В. Захарченко та С. Захарченко, досліджуючи український досвід створення кластерів, показують взаємозв'язок між рівнем кластеризації та зростанням конкурентоспроможності регіону [5]. Дослідники пропонують такі заходи щодо підвищення конкурентоспроможності регіону: перепрофілювання компаній та організація нового виробництва, дифузія інновацій (як в самих корпоративних структурах, так і в інноваційному просторі навколо т.зв. "полюсів економічного зростання"), ринкова самоорганізації господарства на регіональному рівні тощо.

О. Пугачевська та Г. Мациборська проводять аналіз конкурентоспроможності регіонів України в умовах інтенсивної глобалізації світової економіки [6] (зокрема, науковці досліджують позитивні та негативні регіональні аспекти євроінтеграційного курсу України).

Л. Антонюк та В. Сацик досліджують виробничу конкурентоспроможність регіонів України [7]. Дослідники, аналізуючи наявні теорії та моделі оцінювання регіональної конкурентоспроможності, обґрунтовують взаємозв'язок конкурентоспроможності з економічним потенціалом регіонів (перш за все, виробничим). Також пропонується новий підхід до оціню-

вання виробничої конкурентоспроможності українських регіонів шляхом емпіричного моделювання їхнього економічного потенціалу за різними сценаріями соціально-економічного розвитку.

Серед досліджень конкурентоспроможності регіонів України слід особливо визначити щорічні звіти щодо змін у рейтингу конкурентоспроможності українських регіонів, що презентуються Фондом "Ефективне управління". Зокрема, у 2013 р. було презентовано "Звіт про конкурентоспроможність України 2013" [8]. Зазначені дослідження рейтингу конкурентоспроможності регіонів проводяться за методологією Всесвітнього Економічного Форуму.

Поряд з цим, потреба подальших досліджень визначається комплексністю поняття "конкурентоспроможність регіонів", що вимагає поєднання завдань розвитку економіки, соціальної сфери, інфраструктури та інституційного співробітництва.

Слід відзначити, що на фоні негативної економічної динаміки у регіонах вдалося забезпечити стабільність соціальної сфери. Певною мірою покращились характеристики ринку праці, поступово зменшується заборгованість з виплати заробітної плати тощо. Розширення зайнятості і досить висока дисципліна виплат заробітної плати дозволили забезпечити зростання доходів місцевих бюджетів, причому найбільше – у регіонах з меншим рівнем розвитку (Хмельницька – на 11,1 %, Тернопільська – на 10,7 %, Чернівецька – на 14,3 %). Стабільною була ситуація з пенсійними виплатами, у тому числі завдяки зростанню надходжень та помітному скороченню заборгованості із внесків до Пенсійного фонду тощо.

2013 рік остаточно закріпив низку суперечностей економічної динаміки, більшість з яких має не лише помітну регіональну специфіку, а й сформувалась саме на регіональному рівні.

1. Спостерігаються ознаки поглиблення регіональної дезінтеграції економічного простору України. У післякризовий період втрата мультиплікативного ефекту, який формували регіони-лідери, набула загрозливого характеру. Зміни у структурі власності та прагнення сформувати замкнені регіональні сировинно-виробничі структури зменшують ринкову мобільність низки галузей, породжуючи ефект "маховика" стагнації всередині регіону. У підсумку падіння зазнають навіть ті виробництва, які меншою мірою залежні від кон'юнктури. Як наслідок, регіони- "локомотиви" перетворюються на осередки кризи. Про це свідчить, на-

Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2014. – №1 (28)

приклад, те, що за підсумками січня-вересня 2013 р. (вперше за всю історію спостережень) Дніпропетровська область випередила Донецьку за обсягом реалізованої продукції промисловості. В цілому спостерігається зменшення протягом останніх трьох років сукупної частки традиційних промислових лідерів (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська області) у обсягу реалізованої продукції: з 56,4 % у 2011 р. до 52,7% у 2012 р. і до 50,5 % у 2013 р.

2. Позитивна динаміка, зафіксована у низці регіонів, має здебільшого епізодичний характер. Так, з початку 2013 року жоден з регіонів не мав приросту одночасно у всіх ключових сферах реального виробництва (промисловість, сільське господарство, будівельна діяльність). Що свідчить про відсутність мультиплікативного ефекту зростання окремих секторів навіть в межах одного регіону і навіть у короткостроковому періоді.

3. У післякризовий період наочно проявилась проблема відсутності цілісного внутрішнього ринку як у національному масштабі, так і на рівні регіону. Намагання промислових регіонів відновити докризові параметри розвитку за допомогою традиційних сировинно-експортних підходів призвели до посилення географічної концентрації зовнішньої торгівлі і остаточно сформували критичну залежність від зовнішнього ринку. В таких умовах спрямованість галузей саме на внутрішнє споживання могло створити основу для поступового відновлення стійкого зростання і продовження змін у структурі економіки. На жаль, достатніх стимулів для розвитку внутрішнього ринку досі не створено, а самі регіональні виробники не демонструють готовності диверсифікувати географію збуту.

Як наслідок, для більшості регіонів приріст промислового виробництва протягом 2010-2013 рр. мав нетривалий характер, і у багатьох випадках пов'язаний зі значним падінням у попередні періоди та низькою базою порівняння. Зокрема, лише дві області демонструють помітне промислове зростання протягом трьох останніх років – Вінницька (у січні-вересні, відповідно: 2011 р. – 0,3 %, 2012 р. – 8,5 %, 2013 р. – 13,1 %) та Кіровоградська (у січні-вересні, відповідно: 2011 р. – 11,2 %, 2012 р. – 8,4 %, 2013 р. – 8,5 %). Промислова динаміка зазначених регіонів криється у специфіці структури виробництва – його основу складають споживчі товари короткострокового використання (Вінницька – 52,5 %, Кіровоградська – 51,5 %) – та пріоритетній орієнтації виробників на внутрішній ринок. Натомість, регіони, які спеціалізуються на виробництві

товарів проміжного споживання, продовжують скорочення виробництва. До цієї групи регіонів і належать промислові лідери, для яких частка товарів проміжного споживання перевищує 40 %.

4. Остаточо закріпилась пріоритетність соціальної спрямованості управлінських впливів на регіональному рівні. Так, наприклад, у всіх регіонах забезпечено зростання реальної заробітної плати; більшість з них (19 регіонів) домоглася скорочення заборгованості з виплати заробітної плати. Проте оскільки це не супроводжується відповідною динамікою виробництва, можна стверджувати, що виконання зобов'язань перед працівниками відбувається коштом утворення збитків наступних періодів та скорочення поточних капіталовкладень.

5. Спостерігається посилення "закритості" економіки регіонів в очікуванні подальшого погіршення економічної динаміки. Це проявилось, зокрема, у показниках бюджетних надходжень. Так, якщо зростання доходів місцевих бюджетів у січні-вересні забезпечено у всіх областях, крім Миколаївської, Луганської та Полтавської, то ситуація з відрахуваннями до зведеного бюджету діаметрально протилежна – заборгованість платників зросла з початку року у 22 регіонах, включаючи ті з них, які демонстрували порівняно вищі темпи розвитку виробництва. Це свідчить про прагнення концентрувати керівні впливи у господарстві регіонів на вирішенні поточних питань і зміцнити місцевий бюджетний ресурс на противагу активній участі у реалізації завдань модернізації країни.

6. Протягом 2013 р. у регіонах яскраво проявилась вимушена альтернативність напрямів інвестування, оскільки основним джерелом інвестицій залишаються власні кошти підприємств, частка яких досягла 63,9 %. Частка іноземного капіталу у інвестуванні економіки у січні-вересні не перевищує 2,5 %. До цього додається загальне скорочення капітальних інвестицій. Так, збільшення обсягів капітальних вкладень спостерігалось лише у 9 регіонах, тоді як у січні-вересні 2012 року – у 23 регіонах. Як наслідок, найбільшого падіння з усіх сфер реального виробництва зазнало будівництво, яке водночас є найбільш інвестиційно залежною сферою.

Погіршується ефективність капітальних інвестицій у промисловий комплекс регіонів. Так, якщо у 2010-2011 рр. на 1 гривню інвестицій у промисловість сукупно припадало 14,6 грн. реалізованої продукції, то у 2012–2013 рр. цей умовний показник віддачі скоротився до 11,6 грн. У цьому

Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2014. – №1 (28)

контексті показовим є приклад Донецької області, де нарощення інвестицій у промисловість, яке тривало три роки поспіль, супроводжується зменшенням виробництва. Це свідчить про неефективну структуру інвестування та здатне спричинити подальше скорочення капіталовкладень.

7. Змінюється характер міжрегіональних диспропорцій соціально-економічного розвитку. З одного боку, розриви за ключовими показниками не збільшуються (як це було характерно для періодів динамічного зростання економіки регіонів) і мають переважно природу "різниці потенціалів". З іншого боку, все більше проявляються диспропорції темпів розвитку, а подекуди – і різноспрямованість економічної динаміки. Проте навіть за таких умов згладжування розривів відбувається скоріше за рахунок падіння у регіонах-лідерах, ніж завдяки випереджаючому зростанню групи регіонів з середнім чи нижче середнього рівнем розвитку. Так, попри те, що у січні-вересні 8 регіонів продемонстрували приріст промислового виробництва, внесок жодного з них у загальний обсяг реалізованої продукції не перевищує 2 %. Сукупно на ці 8 регіонів припадає 11 % обсягу реалізованої промислової продукції у зазначений період. Для порівняння: сама лише Дніпропетровська область, яка зменшила промислове виробництво на 2,1 %, формує понад 18 % загального обсягу реалізованої продукції промисловості.

В таких умовах все більш очевидною є потреба докорінної зміни парадигми державної підтримки розвитку регіонів. Важелі державного стимулювання регіонального розвитку поки що не дали помітного ефекту. Частина з них – угоди щодо регіонального розвитку – з самого початку не мали інвестиційного характеру і не були, до того ж, повністю фінансово забезпечені. Найновіші інструменти підтримки розвитку регіонів – Національні проекти та Державний фонд регіонального розвитку – перебувають на початкових етапах застосування і також досі не сприяють формуванню "точок зростання".

Пріоритетними напрямками зміцнення конкурентоспроможності з огляду на необхідність забезпечення економічної безпеки регіонів на сучасному етапі є наступні.

1. Стабілізація економіки і соціальної сфери:

- сприяння модернізації та реконструкції промислових потужностей, впровадження інноваційних, науково-технічних розробок і заходів щодо енергозбереження;

- підвищення конкурентоспроможності агропромислового виробництва шляхом збільшення обсягів капітальних інвестицій, подальше поширення форм державно-приватного партнерства у агросекторі;
- формування конкурентоспроможних регіональних продовольчих ринків шляхом розвитку харчопереробних підприємств;
- подальша робота зі створення цілісної і ефективної системи підтримки малого і середнього бізнесу у регіонах шляхом реалізації регіональних програм розвитку малого підприємництва, що сприятиме вирішенню ключових проблем ведення бізнесу та покращенню ресурсного, інформаційного і фінансово-кредитного забезпечення підприємців;
- розширення міжрегіональної співпраці та посилення інвестиційної складової співпраці.

2. Розвиток і диверсифікація аграрного та агропромислового виробництва:

- підтримка практики соціального партнерства з аграрним бізнесом для залучення позабюджетних коштів у реалізацію програм розвитку культурно-освітніх послуг, розбудови інженерних мереж енерго- і газопостачання, транспортних та інформаційних комунікацій у сільській місцевості тощо;
- створення бази інвестиційних проектів для залучення нових технологій виробництва з метою підвищення продуктивності, у першу чергу фермерських господарств регіонів;
- спрощення доступу товаровиробників сільськогосподарської продукції до програм державної підтримки аграріїв;
- запровадження стимулюючих заходів для фермерських господарств регіонів, які впроваджують екологічно чисті технології виробництва аграрної продукції, проводять модернізацію існуючих зрошувальних та осушувальних систем;
- налагодження тісної співпраці виробників сільськогосподарської продукції, представників науково-дослідних установ, регіонального машинобудівного комплексу для визначення існуючих можливостей удосконалення систем меліорації з впровадженням водо- та енергозберігаючих технологій;
- збільшення зайнятості молоді на селі через співпрацю центрів зайнятості і роботодавців з райдержадміністраціями, сільськими та селищними радами щодо сприяння створенню нових робочих місць.

3. Розвиток інфраструктури та наближення її якості до стандартів ЄС:

Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2014. – №1 (28)

- сприяння розвитку транспортно-транзитного сполучення;
- стимулювання використання місцевих альтернативних джерел енергії;
- впровадження сучасних енергоощадних технологій у виробництві та ЖКГ;
- сприяння розширенню контактів між мешканцями прикордонних територій.

4. Поширення ідей державно-приватного партнерства за європейським зразком:

- створення координаційних органів з представників держави, бізнесу та громадянського суспільства для моніторингу успішності реалізації проектів державно-приватного партнерства та надання допомоги у цьому напрямі;
- розробка комплексу організаційно-інституційних та економічних механізмів стимулювання розвитку державно-приватного партнерства;
- залучення до розробки проектів державно-приватного партнерства організацій громадянського суспільства, представників засобів масової інформації та активних мешканців;
- розробка заходів з підвищення кваліфікації та мотивації працівників місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, що займаються реалізацією проектів державно-приватного партнерства;
- проведення інформаційної кампанії серед представників бізнесу щодо інформування про переваги державно-приватного партнерства та створення позитивного іміджу держави як надійного партнера.

5. Активізація співпраці у рамках єврорегіонів як чинник зростання конкурентоспроможності:

- розвиток транспортної інфраструктури у напрямі активізації транзитних можливостей як у межах єврорегіонів, так і щодо розширення міжнародного сполучення;
- облаштування прикордонних митно-пропускних пунктів з метою спрощення процедури перетину кордону для мешканців прикордонних територій та покращення збуту продукції в межах єврорегіонів;
- поглиблення міжрегіональної співпраці, спрощення збуту продукції через створення єдиного спільного ринку учасників єврорегіонів, посилення кооперації і тим самим поєднання зусиль у конкурентній боротьбі за міжнародні ринки збуту продукції;
- забезпечення продовольчої безпеки через налагодження аграрної кооперації в рамках єврорегіонів;

- покращення екологічного стану територій єврорегіонів за рахунок залучення до проектів екологічних "зелених" інвестицій.

Висновки. Підсумки соціально-економічного розвитку регіонів України у січні-вересні 2013 р. засвідчили поглиблення негативних тенденцій, які сформувались у попередньому році. Найбільшого падіння зазнали такі галузі як будівництво та промисловість, причому найвідчутніше падіння було характерне для розвинених регіонів. Триває скорочення обсягів зовнішньої торгівлі; зменшення експорту товарів спостерігається у всіх ключових експортерах (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська області): на 3,3 %, 14,2 %, 12,4 % та 16,8 % відповідно.

Водночас, позитивна динаміка зафіксована у сферах і галузях, які меншою мірою залежні від кон'юнктури світових ринків:

- зростання обсягу сільськогосподарського виробництва досягнуто у 19 регіонах;

- у всіх регіонах відбулось збільшення обороту роздрібною торгівлі, хоча приріст був і нижчим за показники відповідного періоду 2012 р.;

- зростання реальної заробітної плати також мало місце у всіх регіонах (від 6,9 % у Івано-Франківській і 7,1 % у Донецькій до 11,9 % у Волинській областях).

Аби досягнуті позитивні зрушення змогли отримали довгостроковий ефект, має бути сформовано концентровані економічні впливи системного характеру. Водночас, викликає занепокоєння дещо "штучна" природа динаміки соціальних показників у регіонах, оскільки реальний економічний фундамент для цього здебільшого відсутній, а подальше збільшення бюджетного навантаження з метою підтримки соціальної стабільності неможливе через значну очікувану обмеженість централізованого ресурсу держави.

Література:

1. Назаров М.І. Конкурентоспроможність регіону: суть та властивості / М.І. Назаров: [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2438>.

2. Єресько І. Г. Формування конкурентоспроможної регіональної економіки як мета стратегічного планування комплексного розвитку регіону/ І. Г. Єресько // Конкурентія : Вісник Антимонопольного комітету України. – 2006. – № 3. – С. 19-25.

3. Антонюк Л. Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: регіональний аспект / Л. Л. Антонюк // Міжнародна економічна політика. – 2005. – № 1. – С.45-68.

Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2014. – №1 (28)

4. Ковальська Л.Л. Оцінка конкурентоспроможності регіону та механізми її підвищення : монографія / Л.Л. Ковальська. – Луцьк: Надстир'я, 2007. – 419 с.

5. Захарченко В., Захарченко С. Конкурентоспроможність регіонів України: кластерний підхід / В. Захарченко, С. Захарченко : [Електронний ресурс] – Режим доступу:

http://www.vmurol.com.ua/upload/publikatsii/nauka/pdf_2012/Concurrentospromozhnist_regioniv_Ukrayini.pdf.

6. Маціборська Г.К., Пугачевська О.В. Аналіз конкурентоспроможності регіонів України в умовах глобалізації світової економіки / Г.К. Маціборська, О.В. Пугачевська : [Електронний ресурс] – Режим доступу :

http://bookclub.in.ua/book_207_page_2.

7. Антонюк Л., Сацик В. Виробнича конкурентоспроможність регіонів України / Л.Л. Антонюк, В.І. Сацик : [Електронний ресурс] – Режим доступу :

<http://www.academia.edu/3698190/>.

8. Звіт про конкурентоспроможність України 2013: Назустріч економічному зростанню та процвітанню [Електронний ресурс] / Фонд "Ефективне управління", 2013. – 232 с. – Режим доступу :

http://www.feg.org.ua/docs/FEG_report_2013_body_ukr_web.pdf.

References:

1. Nazarov M.I. Konkurentospromozhnist' rehionu: sut' ta vlastyvoli / M.I. Nazarov: [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu : <http://www.etsonomy.nayka.tsom.ua/?op=1&z=2438>.

2. Yeres'ko I. H. Formuvannya konkurentospromozhnoyi rehional'noyi ekonomiky yak meta stratehichnoho planuvannya kompleksnoho rozvytku rehionu/ I. H. Yeres'ko // Konkurentsiya : Visnyk Antymonopol'noho komitetu Ukrayiny. – 2006. – № 3. – S. 19-25.

3. Antonyuk L. L. Mizhnarodna konkurentospromozhnist' krayin: rehional'nyy aspekt / L. L. Antonyuk // Mizhnarodna ekonomichna polityka. – 2005. – № 1. – S.45-68.

4. Koval's'ka L.L. Otsinka konkurentospromozhnosti rehionu ta mekhanizmy yiyi pidvyshchennya : monohrafiya / L.L. Koval's'ka. – Luts'k: Nadstyr'ya, 2007. – 419 s.

5. Zakharchenko V., Zakharchenko S. Konkurentospromozhnist' rehioniv Ukrayiny: klaster nyu pidkhid / V. Zakharchenko, S. Zakharchenko : [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu :

http://www.vmurol.tsom.ua/upload/publikatsii/nauka/pdf_2012/Tsontsurentospromozhnist_regioniv_Ukrayini.pdf.

6. Matsybors'ka H.K., Puhachevs'ka O.V. Analiz konkurentospromozhnosti rehioniv Ukrayiny v umovakh hlobalizatsiyi svitovoyi ekonomiky / H.K. Matsybors'ka, O.V. Puhachevs'ka : [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu :

http://bookclub.in.ua/book_207_page_2.

7. Antonyuk L., Satsyk V. Vyrobnycha konkurentospromozhnist' rehioniv Ukrayiny / L.L. Antonyuk, V.I. Satsyk : [Электронныи resurs] – Rezhym dostupu : <http://www.atsademia.edu/3698190/>.

8. Zvit pro konkurentospromozhnist' Ukrayiny 2013: Nazustrich ekonomichnomu zrostannyyu ta protsvitannyyu [Elektronnyy resurs] / Fond "Efektyvne upravlinnya", 2013. – 232 s. – Rezhym dostupu : http://www.feg.org.ua/dotss/FEG_report_2013_body_ukr_web.pdf.

Надійшла до редколегії 27.02.14

**Варналий З.С., д-р экон. наук, проф.,
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко;
Бильк Р.Р., канд. экон. наук, доц.,
Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича**

ПРИОРИТЕТЫ УКРЕПЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РЕГИОНОВ КАК СОСТАВЛЯЮЩЕЙ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УКРАИНЫ

В статье исследована проблематика укрепления конкурентоспособности экономики регионов Украины, как составляющей политики обеспечения экономической безопасности. Проанализированы итоги развития регионов Украины в 2013 году. Определены основные проблемы, влияющие на конкурентоспособность регионов в послекризисном периоде. Выделены угрозы экономической безопасности регионов, которые наиболее остро проявились на протяжении 2013 года. Определены приоритетные направления укрепления конкурентоспособности регионов в разрезе экономической и социальной политики, развития ключевых отраслей, рыночной инфраструктуры и инфраструктуры жизнеобеспечения, инвестиционной политики, а также межрегионального и международного сотрудничества регионов.

Ключевые слова: конкурентоспособность регионов, экономическая безопасность регионов, государственная региональная политика, социально-экономическая динамика регионов, модернизация структуры производства, развитие инфраструктуры, государственно-частное партнерство, межрегиональное сотрудничество

**Varnaliy Z., Ph.D., Prof.,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Bilyk R., Ph.D., Associate Prof.,
Chernivtsi National University of Yuriy Fedkovych**

PRIORITIES STRENGTHEN THE COMPETITIVENESS OF THE REGION AS PART OF ENSURING ECONOMIC SECURITY UKRAINE

The problems of strengthening the economic competitiveness of regions of Ukraine as a part of the economic security policy studied. The results of regional development of Ukraine in 2013 analyzed. Main issues affecting the competitiveness of regions in the post-crisis period determined. Threats to the economic security of the regions that were most evident throughout 2013 discovered. Number of priority areas for strengthening the competitiveness of regions identified in the context of: economic and social policy, development of basic industries, market infrastructure and vital infrastructure, investment policy, regional and international cooperation of regions.

Keywords: regional competitiveness, economic security of regions, state regional policy, socio-economic dynamics of region, production structure modernization, infrastructure development, public-private partnership, inter-regional cooperation.